

Prof. dr.
Florin Epure,
Direcția Județeană
pentru Cultură Vâlcea

Un vechi metoc al Coziei la Râmnic: Schitul Inătești

Fostul schit de călugări Inătești sau Inotești, care se află în curtea Seminarului Teologic Liceal „Sfântul Nicolae” din Râmnicu Vâlcea, este un străvechi așezământ monastic, a cărui ctitorire este învăluită în taina secolelor trecute.

Numele locului poate fi pus în legătură atât cu tradiția istorică locală, cât și cu particularitățile toponimiei românești medievale. O primă explicație îl asociază vechii curți boierești de la Hinătești, situată la marginea Râmnicului, pe malul drept al pârâului Morilor. Din perspectivă lingvistică, toponimul Hinătești/Inotești pare să aibă origine antroponimică, specifică numeroaselor denumiri românești terminate în sufixul colectiv „-ești”, care indică apartenența la descendenții sau oamenii unui întemeietor local. În acest context, este posibil ca denumirea să provină de la un antroponim medieval de tipul Hinotă/Inotă, astăzi dispărut sau foarte rar întâlnit. Variațiile formelor Hinătești și Inotești pot reflecta evoluții fonetice și grafice specifice limbii române vechi. În lipsa unor atestări documentare mai timpurii, originea exactă a numelui rămâne, însă, ipotetică.

Despre vechimea schitului Inătești nu se știe prea multe lucruri. Faptul că așezământul este consemnat pentru prima dată într-un hrisov dat la 20 mai 1388 de către Mircea cel Bătrân dovedește că era cu mult mai vechi decât data atestării sale documentare. După părerea unor istorici, „el trebuie pus în rândul celor mai vechi chinovii ale noastre”, din vremea care a dat Olteniei marile ei mănăstiri, Tismana și Cozia¹.

Se poate afirma că, pe domeniul boierului Tatul, se afla și o biserică (nu știm dacă era din lemn sau din zid). Într-un alt hrisov al lui Mircea cel Bătrân, *locul Hinăteștilor* apare, mai târziu, sub formă de sat, cu hotar până la Troian și până în apa Râmnicului (8 mai 1392)².

Boierul Tatul, rămas fără urmași, donează Mănăstirii Cozia curtea, împreună cu toate construcțiile și cu biserica ridicată de strămoșii săi, ctitorul bisericii din veacul al XIV-lea rămânând necunoscut.

¹ Ion DONAT, „Fundatiile religioase ale Olteniei”, în *Arhivele Olteniei*, XV, 1936, pp. 14–16.

² *Documenta Romaniae Historica (DRH)*, B, Țara Românească, vol. I, p. 44.

Radu al II-lea Praznaglava (1420–1422; 1426–1427)³, fiul nelegitim al lui Mircea cel Bătrân și domn susținut temporar de otomani, înțarea Mănăstirii Cozia, la 19 iunie 1421, la Creața (astăzi, Urziceni, jud. Ilfov), daniile făcute anterior de tatăl său, între care se numărau „metohurile de la Râmnic”, alături de „5 mori și iarăși 45 de sălașe de țigani și satul Hinătești și o ocnă de la Ocna de sus”⁴. Menționarea acestor metocuri de la Râmnic, în strânsă legătură cu satul Hinătești, sugerează posibilitatea ca unul dintre ele să fi fost chiar schitul de la Inătești.

Mănăstirii Cozia domnitorul Radu cel Mare îi confirma, la 24 mai 1501, *Hinăteștii* și *Ulița* din Râmnic „toată și cu vinăriciul domnesc întreg”⁵.

Biserica actuală, cu hramul „Buna Vestire”⁶, datează din anul 1751, ctitori fiind Rafail, egumenul Mănăstirii Cozia, și Vasile monahul, călugăr cozian, așezământul fiind metoc al Sfintei Mănăstiri Cozia⁷.

Întrucât pisană nu s-a mai păstrat, un important hrisov, semnat de Preasfințitul Grigorie al Râmnicului, ne lămurește despre actul ctitoririi din veacul al XVIII-lea:

„Grigore, episcopul Râmnicului, adeverez Domnul Dumnezeu în legea veche au poruncit fiilor lui Israil ca în toți anii să dea zeciuiala din toate agonisiile lor. Așa și în legea nouă Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți ai sfințelor soboare au poruncit și au dat nouă fiilor celor mai de pe urmă ca să ne nevoim, unii cu rugăciuni și cu denii și posturi și alții cu milostenii și cu alte faceri de bine, cine după putința lui cu toată nevoia să se silească pentru iertarea păcatelor. Deci știindu-se că din zile vechi și din descălicătura țării acest obicei ca acela este a zidi bunii și de Dumnezeu iubitorii creștini: Domni și mitropoliți, episcopi, boiari și ori fiștecare creștin după părerea lui case Dumnezeiești, sfinte mănăstiri, zic și metoașe, unii prin munți și prin păduri, ca și prin orașe și sate, întru slava lui Dumnezeu și întru lauda preacuratei Maicei Sale și a tuturor Sfinților Lui și întru iertarea păcatelor și veșnicei pomeniri a lor. Deci și eu Vasile Monahu, care am luat cinul călugăresc în sfânta Mănăstire Cozia din tânăra vârstă a mea și neputând urma altor fapte bune și mult temându-mă de întrebarea slugii cea leneșe ce au îngropat talantul domnului său, pus-am în gândul meu ca să zidesc o sfântă biserică pe moșia sfintei mănăstiri la metohul de la Râmnic și socotind că nu voi putea singur și

3 *Praznaglava* ar însemna „cap gol” sau „fără minte” (*praznu* = gol, *glava* = cap).

4 DRH, B, I, p. 99.

5 DRH, B, II, p. 17.

6 Un valoros obiectiv de patrimoniu cultural național, aflat pe strada Antim Ivireanul nr. 5, clasat în Lista Monumentelor Istorice încă din anul 1955 (cod 2180, apoi în LMI 1991-1992 (cod 39B0027), LMI 2004 (VL-II-m-B-09596) și LMI 2015 (VL-II-m-B-09596).

7 Pr. Ion POPESCU-CILIEI, „Schituri Oltene necunoscute. Schitul de la Inătești, cu hramul Buna Vestire”, în *Mitropolia Olteniei*, an VIII (1956), nr. 1–3, pp. 125–127.

de aceasta pururea eram mahnit, de care lucru întrebând și pre Sfinția sa părintele năstavnicu sfintei mănăstiri chir Rafail ieromonahu, l-am aflat la un gând cu mine și cu bună îndemânare spre aceasta. Și așa m-am apucat cu Sfinția Sa împreună de am făcut sfânta biserică de piatră întru slava lui Dumnezeu și întru cinstea și lauda Bunei Vestiri a prea curatei Maicei și întru vecinica pomenire a noastră și a tot neamul nostru. Și după ce am săvârșit această mai sus numită biserică, tot într-acel an s'au întâmplat de au murit și frate-meu Radul băcanul și nerămânându-i fii din trupul lui, nici alți frați, am rămas eu clironom pe toate ale frăține-meu Radu; deci care altele toate s'au rânduit care și după cum am socotit, dând și altor rudenii câte cevași de la frăține-meu, ca să-l pomenească cât vor trăi. Întru care, din toate cele ce s'au aflat rămase de la frate-meu, rămas'a și o vie, care este în capul dealului ce se cheamă Troian, în dreptul rucii Mișeilor de lângă hotarul Sfintei Mănăstiri Cozia ce se cheamă Enătești. Pentru care vie așa am socotit de am dat-o danie și am închinat-o Sfântului schit de la Râmnic, ca să fie chiverniseală bisericii și părinților călugări ce se vor afla lăcuiitori la acest sfânt schit de hrană, iar lui frăține-meu Radul și mie și părinților noștri de veșnică pomenire. Și am scris numele părinților noștri și ale noastre la pomelnicul cel mare al Sfintei Mănăstiri Cozia, ca să se pomenească în veci cu fericirii ctitori. Drept aceea să aibă a stăpâni de acum înainte sfânta Mănăstire Cozia cu bună pace de către tot neamul și rudeniile noastre, că am dat-o de bună voie. Și pentru mai adevărată credință am întărit această danie cu pece-tea și iscălitura mea. August 11, leat 7259 [1751]. Vasile monahu ot sfânta Mănăstire Cozia am dat. Și am scris eu Lavrentie ieromonahu dascăl, cu învățătura lui părintele Vasile.”

Documentul analizat atestă, în mod evident, următoarele elemente: biserica actuală, cu hramul „Buna Vestire”, a fost rezidită la anul 1751. Ctitorii acestui sfânt lăcaș au fost monahul Vasile de la Cozia și ieromonahul Rafail, „năstavnicul” Sfintei Mănăstiri Cozia. În anul întemeierii schitului, monahul Vasile a donat ctitoriei sale o vie moștenită de la răposatul său frate, Radu, băcan din Râmnic. Ulterior, la 2 iunie 1754, voievodul Constantin Mihai Racoviță a întărit Schitului Inătești dania făcută de Vasile Monahul asupra viei de la Troianu, precum și dreptul de proprietate asupra unor bunuri mobile, provenite de la Radu, cupeț și băcan, constând într-un cazan cu două țevi, doi boi, o vacă și doisprezece stupi⁸.

Pe ușa principală a bisericii de la Inătești, se afla odinioară o inscripție realizată cu grafie chirilică, mărturie a vechimii și a tradiției culturale specifice epocii. Textul consemnat era: „Leat 7302”, formulare corespun-

⁸ Petre Năsturel VASILIU, „Biserici, mănăstiri și schituri din Oltenia”, în *Revista pentru istorie, arheologie și filologie*, XIV, Ed. Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, București, 1911, pp. 289–292.

zând anului 1794, după cronologia actuală⁹. În pofida dimensiunilor modeste, edificiul, cu evidentă amprentă brâncovenească, reprezintă un monument arhitectural de mare valoare. Pridvorul deschis se sprijină pe doi stâlpi din piatră, cu decorații sculptate (despre care se presupune că provin de la biserica anterioară; același lucru se spune și despre ancadramentele din piatră ce încadrează ferestrele), marcând accesul spre pronaos și naos. De asemenea, intrarea principală este evidențiată printr-un ancadrament sculptat în piatră, remarcabil prin valoarea sa artistică și ornamentală.

Planul triconc al naosului este individualizat prin absidele laterale și prevăzut cu o turlă poligonală centrală. Absida altarului prezintă o compoziție complexă, fiind flancată de nișele funcționale ale proscomidiarului și diaconiconului. Decorul pictural în frescă, păstrat exclusiv în pronaos, este atribuit meșterilor zugravi Marin și Constantin; autograful acestora, inserat plastic pe mantia Sfântului Gheorghe, atestă autorii picturii și îmbogățește valoarea documentară a monumentului.

Un element distinctiv al ansamblului îl reprezintă altarul, flancat de două abside corespunzătoare proscomidiarului și diaconiconului, deasupra cărora se înalță două turlă de mici dimensiuni, cu aspect de capelă¹⁰. Nicolae Iorga remarca eleganța exteriorului edificiului, descriindu-l prin „pereți înalți, brâu la mijloc, altar pentagonal”, subliniind noblețea liniilor arhitecturale¹¹. Originalitatea și frumusețea construcției sunt date de cele două mici edificii amplasate în locul absidelor laterale, asemănătoare unor bisericuțe delicate, prevăzute fiecare cu propriul acoperiș și cu turnulețe zvelte, încheiate cu cruci de mici dimensiuni.

În urma secularizării averilor mănăstirești, lăcașul și-a încetat activitatea monahală și a servit o perioadă drept paraclis privat pe moșia boierului Olănescu. De-a lungul timpului, biserica a trecut prin mai multe intervenții de restaurare, efectuate în anii 1862–1864, 1902–1903, 1929, 1934, 1956, 1970, 1991–1998 și 2003–2005 (lucrările s-au realizat la inițiativa arhim. Vartolomeu Androni, starețul Mănăstirii Cozia și directorul Seminarului Teologic), cu scopul de a-i reda aspectul original. Nicolae Ghika-Budești ne lasă, la anul 1936, două fotografii, o descriere a „micului monument care prezintă particularități neobișnuite” și amintește de pictura bisericii, care a fost restaurată de curând¹². Arhitectul Gheorghe Simionescu și meșterii Mihail și Gheorghe Teodorescu au lucrat efectiv la restaurarea Schitului Înătești în anul 1934.

⁹ Grigore TOCILESCU, *Colecția de manuscrise*, Biblioteca Academiei Române (BAR), Ms. rom. 358, f. 358.

¹⁰ Vasile DRĂGUȚ, *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p. 261.

¹¹ Nicolae IORGA, *România cum era până la 1918, sate și mănăstiri din România*, București, 1905, pp. 88–89.

¹² Nicolae GHICA-BUDEȘTI, „Evoluția arhitecturii în Muntenia și Oltenia. III. Veacul al XVII-lea”, în *BCMI*, XXIX, fasc. 87–90, București, 1936, p. 110.

Monografia-ghid din anul 1944, a părintelui profesor Constatin Grigore, trece lăcașul de cult la „paraclise particulare”, alături de cel de la Troian¹³.

În curtea bisericii, în partea stângă, se afla „Crucea lui Mihnea Vodă” (*Crucea mișeilor*), făcută de egumenii cozieni Serafim și Ghenadie în anul 1718¹⁴. În perioada 1992–1994, în apropierea acesteia, a fost construit un așezământ parohial în stil brâncovenesc, care adăpostea numeroase obiecte de cult vechi – cruci filigranate, icoane și alte piese de patrimoniu –, considerate elemente reprezentative ale patrimoniului cultural național.

Documentele mai pomenesc și de un schit cu hramul „Sfântul Gheorghe Tropaeophoros” (*Purtătorul de biruință*), tot pe moșia de la Inătești, ctitorit de către Ghenadie, proegumen al Coziei. Deși el a fost confundat cu cel al cărui hram este „Buna Vestire”, documentul din 8 august 7273 (1765), semnat de Sofronie, egumenul Coziei (1756–1757, 1758–1761), care face referire la „schitișorul cu hramul marelui mucenic Gheorghe Tropaeophoros”, sugerează că este vorba de două lăcașe diferite¹⁵.

Constantin Cehan Racoviță a intervenit în conflictul dintre episcopul Grigorie Socoteanu și proegumenul Ghenadie de la Cozia, susținându-l pe acesta din urmă și apărând schitul cu hramul Sfântul Gheorghe¹⁶. În actul de închinare adresat la 8 august 1765 lui Sofronie, arhimandritul mănăstirii, Ghenadie, descrie împrejurările în care a întemeiat noul lăcaș: „[...] deci m-am apucat cu secure și cu foc de am curățit [o] pădure stearpă și am sădit și am lătit viișoara și am zidit sfântului acest mic

lăcaș”¹⁷. Același document precizează și amplasarea schitului, aflat „în mijlocul moșiei Enătești”. Ridicat din lemn și de dimensiuni modeste, schitul a fost abandonat după moartea ctitorului și a dispărut treptat din memoria comunității locale.

Alexandru Odobescu, însoțit de pictorul Henry Trenk, vizitează, la 15 iulie 1860, Schitul Inătești. Pictura în acuarelă „Inoteștii lângă Râmnicul Vâlcii, metoh al Coziei”, realizată de Trenk, a fost predată, la 19 mai 1861, alături de alte cincisprezece opere, Ministerului Cultelor¹⁸.

Dicționarul geografic al județului Vâlcea din anul 1893 descrie astfel lăcașul și moșia: „Inătesci, schit în marginea orașului Râmnic, pe malul drept al râului [M]orilor. Aparține de monastirea Cozia. Proprietatea s-a vândut de stat și schitul, azi biserică de mir, a devenit proprietate particulară, la care oficiază un preot plătit din fondurile proprietarului. Chiliile schitului au servit multă vreme de arest preventiv. Împrejurul schitului era o pădure de vreo 40 hectari.”¹⁹

Pictorul și gravorul elvețian Anton Kaindl (1872–1951) a ajuns în România în anul 1921, la invitația Familiei Regale și a Reginei Maria, devenind ulterior unul dintre cei mai importanți documentariști vizuali ai arhitecturii românești interbelice. El a călătorit prin numeroase regiuni ale țării, inclusiv prin zona Râmnicului, unde a realizat și gravura reprezentând Schitul Inătești. Gravura „Schitul Inătești, Rm. Vâlcea” (cca. 1921–1923) este una dintre lucrările prin care Kaindl a surprins

¹³ Pr. Constantin GRIGORE, *Râmnicul-Vâlcii – Loc de amintiri și recreere (monografie-ghid)*, Primăria orașului Râmnicul-Vâlcii, 1944, pp. 34–35.

¹⁴ *Crucea mișeilor* se află în prezent în curtea bisericii „Buna Vestire” din Râmnicul Vâlcea.

¹⁵ Ion POPESCU-CILIEI, op. cit., pp. 114–115.

¹⁶ *Arhivele Naționale București* (ANB), mss. 209, f. 83.

¹⁷ Ion POPESCU-CILIEI, op. cit., p. 144.

¹⁸ Aurelian SACERDOȚEANU, „Cercetări istorice și pitorești prin mănăstirile noastre acum optzeci de ani – lucrările lui Al. Odobescu, H. Trenk și G. Tătărescu”, în *Arhiva Românească*, tom. VII, Editura Cartea Românească, București, 1941, p. 315.

¹⁹ Constantin ALESSANDRESCU, *Dicționarul geografic al județului Vâlcea*, Tipografia și Fonderia de litere Thoma Basilescu, București, 1893, p. 205.

monumentele religioase și peisajele tradiționale românești, multe dintre ele dispărute sau transformate între timp. Opera sa este apreciată atât pentru calitățile estetice, cât și pentru relevanța sa istorică.

În Anuarul de la 1925, biserica din suburbia Inătești este menționată ca făcând parte din Parohia „Buna Vestire” (*Maica Domnului*) din centrul orașului, alături de Cetățuia și Ostroveni²⁰.

Arhitectul și pictorul Horia Bernea a realizat, în prima parte a anilor ‘80, seria de acuarele și schițe dedicate Schitului Inătești. Această serie coincide cu perioada sa de cercetare profundă a arhitecturii sacre românești, etapă în care artistul a călătorit și a documentat vizual numeroase biserici și schituri din zona Olteniei și a județului Vâlcea. Lucrările din acest ciclu preced și pregătesc conceptual marea sa serie de „Interioare de biserică” din a doua jumătate a anilor 1980.

În incinta schitului se află și Conacul Olănescu, edificat în secolul al XVIII-lea și îndeplinind inițial funcția de stăreție; ulterior, în cursul secolului al XIX-lea, a fost refăcut în forma actuală. Edificiul constituie una dintre puținele mărturii păstrate ale vechiului Râmnic, fiind construit în stil tradițional românesc pe fosta moșie a Hinăteștilor. Monumentul istoric, restaurat succesiv în secolele al XIX-lea și al XX-lea, a avut de-a lungul timpului funcții diverse, servind, pe rând, drept stăreție a schitului, arest preventiv, curte boierească, gospodărie agricolă, grădiniță, dispensar, muzeu și sediu al artiștilor plastici.

Moșia Inătești a fost secularizată în anul 1864. Începând din toamna aceluiași an, Guvernul a pus la dispoziția Consiliului Județului Vâlcea clădirile existente pe domeniu, în vederea organizării unui arest preventiv. Biserica fostului schit a fost utilizată pentru oficierea serviciilor religioase destinate persoanelor aflate în detenție. Consiliul Județean Vâlcea a refăcut clădirile ce purtau titulatura „Bordeiul vinovaților” în anul 1867.

Întrucât pe acest domeniu nu existau clăcași care să poată fi împrăprietățiți, statul a decis scoaterea terenului la licitație, aceasta având loc la 8 ianuarie 1871. Moșia Inătești, împreună cu biserica și ansamblul construcțiilor aferente – deși acestea nu erau menționate explicit în actul de vânzare –, a fost achiziționată de avocatul Petre Olănescu, fost deputat și prefect al județului Argeș, de la Consiliul Județului Vâlcea (punerea în posesie a avut loc la 11 decembrie 1872). Ulterior, fostul demnitar, despre care circulau acuzații privind dobândirea proprietății prin abuz și trafic de influență, a intentat un proces statului, motivând că autoritățile continuau să utilizeze domeniul său drept sediu al arestului preventiv. În final, părțile au ajuns la un compromis, iar instituția arestului preventiv a mai funcționat aici doar în intervalul 1874–1881.

²⁰ Vartolomeu STĂNESCU, Episcopul Râmnicului (coord.), *Anuarul Eparhiei Râmnicului – Noul Severin pe anii 1921–1925*, București, Tipografiile Române Unite, 1925, p. 495.

Moștenitorul moșiei²¹, cu biserică și conac, a fost fiul său, Gheorghe Olănescu, ce a lăsat totul soției sale, Elefteria, prin partajul voluntar încheiat la 20 aprilie 1920.

Nicolae Iorga, președintele Comisiei Monumentelor Istorice, vizitează, în anul 1939, ansamblul de la Inătești, împreună cu delegații Congresului Internațional de Bizantinologie. Indignat de starea proastă de conservare a clădirilor, propune Primăriei Râmnicului exproprierea bisericii fostului schit și a conacului de aici²². La insistențele proprietăresei, se va renunța la această acțiune, biserica fiind paraclis de conac, având paznic plătit și vizitabilă, cu condiția restaurării ei pe cheltuială proprie și fără modificări²³. La 17 mai 1939, istoricul și omul de cultură Nicolae Iorga îi acordă Elefteriei Olănescu aprobarea de a restaura biserica, cu condiția expresă ca intervențiile realizate să păstreze în întregime forma și caracterul original al edificiului, fără a altera structura, arhitectura sau elementele sale autentice.

O altă solicitare venise din partea ieromonahului Dorotei Florea, starețul Mănăstirii Cozia, care îi ceruse Elefteriei Olănescu, în anul 1941, să reînființeze schitul ca metoc al mănăstirii, iar în casele din jur să fie amenajat un azil pentru săraci sau un dispensar²⁴.

La moartea Elefteriei Olănescu, survenită la 12 aprilie 1942, biserica și conacul intraseră în posesia celor două fiice, Alexandrina, căsătorită Budurescu, și Maria, căsătorită cu avocatul Petre Măinescu (în anul 1928). Noii proprietari doreau să-și zugrăvească portretele în biserica aflată pe moșia lor, odată cu restaurarea picturii, cererea fiind respinsă de membrii Comisiunii Monumentelor Istorice²⁵. În anul 1929, proprietarii au făcut lucrări de consolidare pe cheltuiala lor, dar cu asistența tehnică a Comisiunii Monumentelor Istorice. S-a montat atunci o centură de fier și a fost îndepărtată pictura de dată recentă. Cu acest prilej, s-a descoperit pictura veche, de secol XVIII, aflată sub tencuiala acoperită de o pictură modernă.

În toamna anului 1944 (septembrie–noiembrie), în conacul de la Inătești se stabilise Comandamentul Militar Sovietic din Râmnic, care lăsase în urmă importante pagube materiale.

²¹ Serviciul Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale (SJVAN), fondul familiei Măinescu, Dos. 123. Actele familiei Olănescu: f. 23-24. Proces verbal din 2 dec. 1872: Subprefectul Radu Păunescu al Plășii Ocolului era autorizat de Prefect ca să-l pună pe Petre P. Olănescu în posesia proprietății Inătești. Proprietatea Inătești se vânduse fam. Olănescu prin act de cumpărare la 8 ian. 1871.

²² *Ibidem*, f. 9: Adresa CMI din 3 aprilie 1939 către Primarul Rm. Vâlcea prin care îi cere să treacă să ia măsurile necesare deoarece Comisiunea Monumentelor Istorice a hotărât exproprierea bisericii Inătești. Președinte, N. Iorga; Director al C.M.I./Secretar, V. Brătulescu.

²³ *Ibidem*, f. 4: Cerere a membrilor familiei către președ. Comisiunii Monumentelor Istorice să se renunțe la exproprierea bisericii Inătești (lucru cerut de Comisie prin Rezidența Regală Olt primăriei Râmnicu Vâlcea); f. 5: se află semnăturile membrilor familiei: Elefteria Gh. Olănescu, Alexandrina Budurescu, născută Olănescu, Nicolae Budurescu, Maria Măinescu, născută Olănescu, Petre Al. Măinescu.

²⁴ *Ibidem*, f. 4.

²⁵ *Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice pe anul 1942*, Monitorul Oficial, București, 1943, p. 28.

În martie 1945, o parte a moșiei Înătești este expropriată, dar conacul și un teren de 50 de hectare sunt păstrate ca fermă model de proprietarul Petre Mănescu, moștenitor prin soție.

Până în anul 1949, moșia îi aparținuse avocatului Petre Mănescu, soțul Mariei, care fusese ales senator de Vâlcea din partea Partidului Naționalist-Democrat al lui Nicolae Iorga. Despre acest proprietar circula în târg o adevărată legendă: se afirma că, în momentul în care soția senatorului se apropia de termenul nașterii, acesta ar fi dispus ca argații să acopere caldarâmul străzii cu covoare, în scopul diminuării zgomotului produs de căruțele care se îndreptau spre centrul orașului.

Imobilul a fost naționalizat în martie 1949, în contextul transformărilor politice și economice impuse de regimul comunist, consfințite inclusiv prin celebra Plenară a PMR din 3–5 martie 1949, care a marcat accelerarea procesului de colectivizare și extindere a controlului statului asupra proprietății private. Ulterior, imobilul a intrat în posesia Gospodăriei Agricole de Stat Râmnicu Vâlcea. De-a lungul timpului, destinația sa s-a modificat în repetate rânduri, funcționând succesiv ca dispensar, grădiniță și muzeu. În anul 1976, ansamblul, alcătuit din biserică, conac și anexele aferente, a intrat în administrarea Muzeului Județean Vâlcea²⁶.

În anul 1984, biserica a fost restaurată de Comitetul pentru Cultură și Educație Socialistă al județului Vâlcea, iar clădirea stăreției a fost transformată în muzeu de artă medievală. Acest proiect muzeal a fost însă abandonat în anul 1987, din cauza imposibilității asigurării condițiilor adecvate de securitate pentru exponate. În același an,

conacul a găzduit și atelierele de creație ale pictorilor din cadrul Filialei Sibiu a Uniunii Artiștilor Plastici. Din anul 1995, Ministerul Învățământului a primit în administrare imobilul și terenul aferent prin Hotărâre de Guvern²⁷, în vederea construirii noului sediu al Seminarului „Sfântul Nicolae” din Râmnicu Vâlcea. În anul 2006, terenul pe care se aflau conacul și biserica a fost revendicat de moștenitorii familiei Mănescu, aceștia fiind ulterior despăgubiți²⁸.

În anul 2021, Casa Olănescu a fost inclusă în programul Companiei Naționale de Investiții (CNI). Primăria Râmnicu Vâlcea a preluat terenul pe care s-a construit Seminarul Teologic „Sfântul Nicolae” și, în scurt timp, clădirea de epocă va intra în ample lucrări de consolidare-restaurare, avizate de Ministerul Culturii.

Schitul Înătești reprezintă unul dintre cele mai vechi și mai valoroase așezăminte monastice legate de Mănăstirea Cozia, păstrând peste veacuri memoria spirituală, culturală și istorică a Râmnicului. Evoluția sa, de la vechi metoc medieval la monument istoric, integrat astăzi în spațiul Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae”, reflectă continuitatea tradiției ortodoxe și transformările societății românești de-a lungul timpului. Prin originalitatea arhitecturii, valoarea documentară a izvoarelor și interesul manifestat de istorici, artiști și restauratori, Schitul Înătești rămâne un reper esențial al patrimoniului vâlcean și o mărturie vie a identității culturale și religioase românești.

²⁷ Hotărârea de Guvern nr. 579 din 1995.

²⁸ Florin EPURE, „Râmnicul cu parfumul istoriei de altădată: Casa Olănescu”, în *Revista Clipa*, martie 2011.

²⁶ Decizia nr. 114/31 martie 1976.